

Андижон давлат университети филология факультети ўзбек тили ва адабиёти йўналиши 2-босқич 204-гуруҳ талабаси Умирзақова Робиянинг “Озод ва обод Ватанга бахшида умр” мавзусида ёзган иншоиси

Режа:

- I. Кириш.** Мустақиллик – энг олий неъмат
- II. Асосий қисм:**
 1. Ислон Каримовнинг сиёсий арбоб сифатидаги фаолияти
 2. Биринчи Президентимиз асарларидаги маънавий камолот
 3. “Биздан озод ва обод Ватан қолсин”
- III. Хулоса.** Инсонийлик боғининг гултожи

**Мен жаҳондин кечдим-у кечмас менинг жонимдин эл,
Мен илиг қондин юдум, кечмас илиг қонимдин эл.
(Алишер Навоий)**

Бу курраи заминда турли-туман миллат вакиллари маълум бир давлат остида бирлашиб истиқомат қила бошлаганига неча асрлар бўлмоқда. Инсон ҳаётда нимадандир қаттиқ таъсирланганда, атрофдаги омиллар унга салбий ёки ижобий таъсирини янада чуқурроқ ўтказаетгандай туюлади. Фақат ёруғликка, покликка ташна қалбларда салбий жиҳатларга қарши ғалаён кучи ошиб-тошиб боради. Шу асосда дунёга маърифат уруғини сочувчи шахслар етишиб чиқадилар. Давлат, жамият сўзларини тилга олганимизда, бевосита улар алоқа-аралашув жараёнининг одатий атамалари сирасига кириб қолганининг гувоҳи бўламиз. Бироқ мана шу сўзлар замирида неча минглаб халқнинг орзу-интилишлари, изтиробу қайғуларининг якуни яширин эканига ҳеч назар ташлаб кўрганмисиз? Мустақиллик... О, бу сўз нақадар оромбахш кучга эга эканки, шу бир калима орқали беихтиёр кўзлар чакнаб кетади! Қалбимиз эса, такрор-такрор истиқлол сўзини ёд олишдан тўхтамайди. Балки бугунги кун ёшлари юқоридаги сўзлар замирида яширин моҳиятни тўла англаб ета олмасмиз, бироқ кекса бобою момоларимиздан истиқлол аталмиш неъматнинг маъносини сўраб билинг-а. Улар болаларга хос беғуборлик билан самимий суҳбатга бериладилар. Озодликнинг кадри хусусида тўлиб-тошиб, ҳатто баъзи лаҳзаларда қароқларида жикқа ёш билан узоқ сўзлайдилар. Демак, мана шундай мусаффо осмонга, озод ва обод Ватанга осонликча эришилмаган эканда, деган ўй ўтади хаёлдан. Ҳа, албатта. Юзлаб жангу жадалларни, хўрлик ва камситишларни кўрган ўзбек халқи замонлар оша сабр-қаноат меваси – озодлик тухфасини кутиб яшади. Бу уринишлар зое кетмади. 1991-йил 31-август. Қандай дилга яқин улуғвор сана. Мана шу кун бизнинг жонажон диёримизда мустақиллик деб аталмиш ёш ниҳол барг ёза бошлади. Бу ниҳолни ўзининг кўз ёшлари билан суғориб, соф ниятлари ила парвариш қилган соддадил ўзбек халқи эди, шубҳасиз. Бироқ қарамлик майдонида тинчлик учун от сурган йўлбошчисиз орзулар тартиби мавжуд бўлмасди. Айнан Биринчи Президентимиз Ислон Каримов ҳақиқий йигитларга хос жасорат кўрсатди. Халқим деб ёнди, мустақиллик иштиёқида юксак режалар тузди. Ва ниҳоят, бу

эзгу мақсадга қатъий ишонч ва мустаҳкам ирода билан қадам ташладилар. Халқ эса унинг мардонавор излари ортидан бахтдан порлаб, интилиб кетаверди. Эркинлик ғалабасини эълон қилган саналарида бутун Ўзбекистон бу воқеани олқиш билан кутиб олди.

Ўзбекистон мустақилликка эришгач, Ислом Каримовнинг оқилона сиёсати орқали йилма-йил ёш давлатни оёққа тургазиш ишлари бошланди. Юртбошимиз сиёсий арбоб сифатида бутун ҳаёти давомида кўплаб тарихий воқеаларнинг сабабчисига айланди. Унинг бош қомусимиз саналган конституция матнининг тайёрланишига бош-қош бўлгани, давлат рамзлари, миллий валюта, миллий армиянинг барпо этилиши фикримизнинг яққол исботидир. Айниқса, тараққиётнинг “ўзбек модели” буюк сиёсатчи, таниқли давлат арбоби Ислом Каримов томонидан ишлаб чиқилгани ва унинг кенг оммага манзур бўлгани юртбошимизнинг чинакам тафаккур эгаси эканлигидан далолат беради. Маълумки, бирор хонадонда чақалоқ дунёга келса, оила аъзолари бу воқеани қувонч ва завқ-шавқ билан қарши оладилар. Унга яхши исм қўйишга, ҳар қандай дақиқаларда ўсиб келаётган жажжи вужудни асраб-авайлашга интиладилар. Болакай эса оиланинг бирдан-бир овунчоғи, шодлик манбаига айланиб қолади. Ислом Каримовнинг айнан Ўзбекистон диёрида таваллуд топгани эса Яратганнинг инъоми эди, десак муболаға бўлмайди. Бошқа бир томондан, Ўзбекистон илк истиқлол йилларида пойма-пой қадам ташлаётган гўдакка ўхшарди. Бироқ Биринчи Президентимиз нафақат юрт мудофааси, балки келажакда юқори марраларни забт этиши учун бутун бир умрини бахшида қилди. Ёш ўғил-қизлар юрагида Ватанга муҳаббат ҳиссини ўз нутқлари, намунали фаолияти орқали янада мустаҳкамлай олди. Натижада, халқ бир бутун катта оилага, айни вақтда тотув ҳамда иноқ турмушга мойил бўлган бутун бир жамоага айланди. Ислом Каримовга бўлган таърифлар, мақтов ва олқишларда заррача муболаға ёки қочиришлар мавжуд эмас. Чунки унинг заҳматкаш ҳаёти тарих зарварақларига зарҳал ҳарфлар билан битиб қўйилган. Меҳнатлари самараси эса бугун биз яшаётган даврда акс этиб турибди. Унинг моҳир давлат арбоби эканлиги ҳақида сўз юритиш чоғида чет давлатлари билан олиб борган дипломатик алоқаларини ҳам ёритиб ўтишни жоиз деб биламиз. Негаки, дунё ҳамжамиятига таҳдид солаётган шовинистик ҳаракатлар, террорчиликка қарши курашиш чора-тадбирларини жаҳон миқёсида илгари сурган шахс – Ислом Каримов бўлди. Унинг БМТ минбаридан туриб терроризм илдизларини йўқотишга, юрт тинчлиги, Ватан равнақи, инсонларнинг хотиржам ҳаёт кечиришлари учун давлат раҳбарларининг бирдек масъул эканликлари ҳақидаги жўшқин нутқлари жаҳон сахнасида ҳам ўз ўрни ва обрўсига эга шахс бўлганлигидан далолат беради. Тақдир тухфалари ҳар бир инсонга туғилган вақтиданок битиб қўйилади. Ислом Каримовга эса улкан тақдир зарбалари хужум қилди. Лекин у тушкунлик кайфиятига ортиқча берилиб, ҳиссиётларнинг қоронғу кўчасида адашиб қолмади. Юртбошимизда ягона дард – халқ дарди мужассам эдики, шу масъулият уни тақдирга чидамли бўлишга ундади. Одамзод шундай яратилганки, у барча нарсани хоҳлаб-хоҳламай ҳисоблашга ўрганиб қолган. Лекин ўтган умрини сарҳисоб

килувчилар орамизда кам топилади. Кўча-кўйда шиор мисол янграган Ислом Каримов сўзлари инсонни ихтиёрсиз равишда ўзи учун ҳисобот топширишга, мана шу давлатда, мана шу Ватанда не мақсад учун яшаётгани ҳақида ўй суришга чорлайди.

Ислом Каримовнинг сиёсий фаолияти бобларга сиғмас китоб бўлса, унинг маънавий дунёси, билим даражаси, инсонийлик хислатлари эса яна бир калин муковали асарга мавзу сифатида қўлланила олади. У мазмунга бой умри давомида маънавият ва маданиятга, таълим-тарбияга, буюк шахсларнинг ибратли ҳаётига бағишланган бир талай асарлар муаллифига айланди. Маънавият нима, деган саволга дуч келган чоғда Биринчи Президентимизнинг шу хусусдаги таърифларини ёдга олмай илож йўқ. Чунки бу фикрлар бутун онгу шууримизга ҳақиқат нурлари билан қоришиб, ўрнашиб қолган: “Маънавият – инсонни руҳан покланиш, қалбан улғайишга чорлайдиган, инсоннинг ички дунёси, иродасини бақувват қиладиган бекиёс куч...” Кўчада ёлғиз сайр қилган вақтимизда баъзан ёнгинамизда митти болажонлар қўлларини кўксига қўйганча, салом бериб ўтишларига дуч келиб қоламиз. Бу биз учун одатий ҳолга, кундалик турмуш тарзининг бир қисмига айланган. Ёки ўқиш жараёнида устозга бўлган ҳурмат, дарсни муқаддас деб билиш қонқонимизга сингиб кетган тушунчалардир. Ислом Каримов бу ҳолатларнинг барчасини бир сўз билан ифодалайди: “Таълимни тарбиядан, тарбияни таълимдан ажратиб бўлмайди. Бу шарқона қараш, шарқона халқ фалсафаси”. Ислом Каримов диёримизга гўё қуёш янглиғ илиқ нурларини сочувчи шахс бўлди. Унинг меҳрга лиммо-лим заррин нурлари қалбимиз туб-тубида бекиёс ҳурмат ҳиссини уйғотди. Улар ой мисоли қоронғу кунларда эзгулик йўлини ёритувчи маёқ вазифасини ўтадилар. Инсонлар у орқали зулмат қаъридан окликка бурканган янги тонгга эришдилар. Улар қалдирғочнинг одамзод уйига бахт инини қургани каби дўстлик, биродарлик асосига Ўзбекистон деб аталмиш жаннатмакон юртни тинчлик байроғи остида мустаҳкам этдилар. Улар Яратганнинг суйган бандаси бўлса, ажабмаски, бир инсон ҳавас қилгудек бетакрор умрнинг соҳибига айландилар. Ислом Каримов ёзган асарларида, жумладан, “Юксак маънавият – енгилмас куч” асарида маънавий камолот ҳосил қилиш усуллари, йўллари, бу йўлдаги машаққат ва қийинчиликларнинг ҳам мавжуд экани тилга олинган. “Энг буюк жасорат маънавий жасоратдир” деганларида қай даражада ҳақ эканликлари ўзи олиб борган намунали фаолиятда ҳам бугун ифодасини топмоқда. Фоний дунё ташвишларидан ортиб масжиду мадрасалар барпо этган зот шахсиятида жасоратнинг белгилари ўз аксини топиб турган эмасми?

Бу замон қанчадан-қанча шоҳлар, подшоҳларга, хону бекларга шоҳид бўлди. Улар орасида адолат билан ҳукмронлик қилган неча минглаб зотлар ҳам бор. Бизнинг даврга келгач, ана шундай оташқалб, адолатли инсон сифатида ҳеч иккиланмай, Ислом Каримовдай буюк сиймони кўрсата оламиз. Атрофингизга бир бор назар ташланг, ҳеч нимага парво қилмай, ўз ўт-ўланлари билан овора бўлган кўй-қўзиларга тўла ям-яшил далаларда, улуғворлик жихатидан бир-бирига бас кела оладиган улкан биноларда, замонавий имкониятларга бой ўқув даргоҳларида илм нурларидан баҳраманд

бўлаётган билимга чанқоқ қалбларда, меҳрибонлик уйидаги гўдакларнинг маъсум кўзларида – ҳамма-ҳаммасида Биринчи Президентимизнинг сиймолари яшайди. Улар – меҳр-шафқат, қаноат тимсоли. Ислом Каримов фахр билан қўл сиқиб, ишонч билдирган ҳарбийлар бугун яна мудофаага шай. Унинг тақдирлаши сабаб илҳоми жўшиб кетган шоир ва ёзувчилар бугун яна тенгсиз асарлар битиш билан банд. Ҳеч бир муқаддас иш йўқки, у киши ҳаётлик чоғида бош қўшмаган бўлса. Бугун юртбошимиз Шавкат Мирзиёевнинг олиб бораётган ҳар бир самарали ишлари, чиқараётган қонун, фармонлари ҳам ватанимиз гуллаб-яшнаши, халқ турмуши яхшиланишига қаратилган экан, Биринчи Президентимизнинг бошлаб қўйган хайрли ишлари давоми сифатида янграмоқда. Ислом Каримовга қай нуқтаи назар билан ёндашманг, ундан янги бир ҳикмат, янги бир сабоқ топа оласиз.

Бу ҳаётда ҳамма нарса ўткинчи. Қайғу, шодлик, ёшлик, ҳаттоки умр. Лекин шундай инсонлар бўладики, “капалак умрига қиёс этгулик” лаҳза умрнинг тиллога тенг дақиқаларини сермазмун ўтказадилар. Ўзлари чин дунёга, Яратганнинг ҳузурига рихлат қилганлари ҳолда эзгу номлари асрлар оша халқ орасида абадий ҳаёт кечиради, яшайверади. Шундай улуғ зотлардан бири Биринчи Президентимиз Ислом Каримов эдилар. Унинг муқаддас хотирасини мангуликка дахлдор этиш мақсадида сиёсий-ижтимоий фаолияти, халқ фаровонлигига бағишланган ҳаракатлари турли давраларда мазмундор нутқларга асос бўлиб хизмат қилмоқда. Ислом Каримовнинг бир инсон сифатидаги ҳаётини қаламга олганимизнинг ўзидаёқ, у зотнинг мўътабар сиймоси беихтиёр кўз олдимизда намоён бўлади. Ўйлаб кўринг-а, битта инсон нималарни орзу қилади? Қандай яшашни истайди? Қай жойда узок қолишни хоҳлайди? Хотиржамлик, тинчлик, ором олиш – буларнинг барчаси бир инсон учун ҳам маънан, ҳам жисмонан зарур ҳолатлар эмасми? Худди шундай. Лекин Ислом Каримовда ором олиш деган ҳисни туйиш фурсати бўлганмикан? Гоҳ кўпдан-кўп йиғилишу мажлисларда, гоҳ чет эл сафарида бўлган шахс руҳиятида дам олиш сўзига ўрин тегмаса керак, бизнингча. Бирок Биринчи Президентимиз шу қадар авлиёсифат зот эдиларки, мана шу ширин ташвишларни: туну кун эл орасида фаолият олиб бориш, халқ фаровонлиги йўлида узокни кўзлаб иш тутишни ҳақиқий жисму жонга ором бағишловчи хотиржамлик деб ҳисоблардилар. Ўйга чўмган ҳолда ўтирган суратларига нигоҳимиз тушадию, залворли йилларнинг юкини чинакам ўзбек фарзанди каби мардона кўтариб келган қатъиятли ва ҳаёлчан кўзларга, нуронийлик излари балқиб турган юзларга боқиб, бўғзимизга нимадир тикилади, унсиз ерга тикиламиз. Кўз ёши қурғур эса айрилиқ азобининг элчиси сифатида ёноқларимиз узра дарё-дарё қуйилиб келаверади. Атрофга боқсак, қайсидир хонанданинг хониши кимгадир севимли бўлса, бошқаларга эриш туюлар. Ёинки баъзида ёнимиздаги инсонга келишмовчилик сабаб ҳурматимиз камаяр. Аммо Ислом Каримовга бўлган муҳаббат ёш, миллат, қалб, фурсат танламайди. Киши қалбида олов мисоли кўкка бўй чўзаверади, ўсаверади. Эслайсизми, у зотнинг ажойиб хислатлари бор эди. Қандай байрам ёки шодиёна бўлишдан қатъий назар тантана сўнгида беғуборлик осмонининг юлдузлари, эртанги кун умидлари саналган жажжи жужукчаларни қўлларида

даст кўтарардиларда, ёқимли табассум билан халққа юзланардилар. Шундай болажон эдилар... Мустақилликнинг қўлга киритилишида, урф-одат, анъана, асрий қўлёзмаларнинг тикланишида, аждодлар хотирасининг эъозланишида бу улуғ зотнинг бош-қош бўлиши, наҳотки, бир вужудга шунча куч-ғайрат яширинган бўлса, деган ҳайратни уйғотади.

Дунёда бахт нима, деган саволга ҳамма ўзича жавоб ахтаради, турлича жавоб беради. Энг бахтли инсон бўлиш хусусида баҳс-мунозара давом этаверади. Мен эса энг бахтли инсон деганда, Биринчи Президентимизни кўрсатсак, мақбул бўлар деб ҳисоблайман. Негаки, у зот инсонийлик, фарзандлик бурчларини тўлақонли адо эта олдилар. Ўзларидан эзгу хислат, эзгу ном битиб кетдилар. Энг муҳими, унинг ортида ўнлаб, юзлаб эмас, миллионлаб ташаккурга чоғланган диллар, дуога очилган қўллар бор... Юртбошимизни сўнгги манзилга юбориш онда сониялар юрмай кўйди гўё. Охирги лаҳзаларда муфтий ҳазратларининг айтган сўзлари ҳамон қулоғим остида жаранг сочади: “У кишини бир умрга йўқотдик. Дийдор эса қиёматга қолди...”

Бобожон, биз сизни топа олмадик,
Тошкентнинг энг сўлим хиёбонидан.
Дуога қўл очиб унсиз йиғладик,
Мангу жой топибсиз Темур ёнидан.